

Delrapport 1

Læreplan, læreverk og tilrettelegging for læring

Nordlandsforskning er i gang med et forskningsprosjekt som ser på sammenhengen mellom undervisning og læring. I denne første delrapporten analyserer forskerne hvilken støtte lærerne får fra læreplan og enkelte utvalgte læreverk. Forskningsprosjektet er en del av evalueringen av Kunnskapsløftet som gjennomføres i tidsrommet 2006–2011.

RAPPORT | SIST ENDRET: 19.09.2008

Tittel:

Læreplan, læreverk og tilrettelegging for læring : analyse av læreplan og et utvalg læreverk i naturfag, norsk og samfunnsfag

Rapporten:

[Last ned rapporten \(PDF\)](#)

Forfatter:

Wenche Rønning (red.) mfl.

ISBN:

978-82-7321-569-7 (Nettutgave)

Utgiver:

Nordlandsforskning

År:

2008

Rapportserie

Dette er første rapport i denne serien. Se også:

- [Delrapport 2: På vei fra læreplan til klasserom](#)
- [Delrapport 3: Vurdering under Kunnskapsløftet](#)

Analysen bygger på dokumentstudier og er avgrenset til fagene norsk, naturfag og samfunnsfag. Rapporten har klare begrensninger når det gjelder utvalg av læreverker og hvilke områder den fokuserer på. Hensikten med rapporten er først og fremst å trekke opp problemstillinger som blir sentrale i det videre arbeidet. Funnene i rapporten kan også gi innspill til hva lærere og skoleledere bør være oppmerksomme på når de vurderer læreverkenes muligheter og begrensninger.

Rapporten viser at utvikling av elevenes bevissthet om egen læring vektlegges indirekte i LK06. Læreplanene gir imidlertid lite støtte til lærerne om hvordan de skal arbeide for at elevene skal utvikle og ta i bruk "lære-å-lære-strategier". Forskerne konkluderer med at deres utvalg av læreverker har lite direkte fokus på utvikling av bevissthet om egen læring, selv om det delvis kan ligge implisitt i læreverkene.

En av intensjonene med de nye læreplanene var at de fem grunnleggende ferdighetene skulle integreres i kompetansemål i alle fag på fagenes premisser. For å sikre en kontinuerlig utvikling av elevenes grunnleggende ferdigheter, skulle kravene til ferdighetene være tydelige på ulike trinn gjennom hele grunnopplæringen.

Nordlandsforskning viser at skriftlig og muntlig ferdighet forekommer ganske hyppig i kompetansemålene, mens leseferdighet forekommer i varierende grad. Digital ferdighet og regneferdighet forekommer i liten grad i kompetansemålene. Studiet av de tre fagene viser at det varierer hvorvidt det er tydelige krav til progresjon når det gjelder mål for grunnleggende ferdigheter i de tre læreplanene. Dette gjelder også læreverkene Nordlandsforskning har sett på.

En av intensjonene med LK06 at valg av metoder, arbeidsmåter, organisering og lærestoff i opplæringen er et lokalt ansvar. Forskerne har vurdert de tre læreplanene ut fra hvilke arbeidsmåter og tilnærminger til ulike måter å lære på som kommer fram gjennom verbbruken i kompetansemålene.

Analysen viser at det er enkelte tilnærminger til måter å lære på som vektlegges i større grad enn andre i kompetansemålene. Tilnærminger som støtter kunnskaps- og begrepsbygging og sosial læring, samt læring gjennom diskurs og debatt står sentralt. Tilnærminger som støtter problemløsning og utvikling av "å-lære-å-lære"-ferdigheter er mindre ivaretatt i de tre læreplanene.

Heller ikke i de utvalgte læreverkene finner forskerne at det gis støtte i arbeidet med å bryte vide kompetansemål ned til mer håndterlige delmål. Fokuset på vurdering av elevenes læring er nærmest fraværende i de læreverkene som er studert i samfunnsfag. I flere av naturfagverkene er det bedre tilrettelagt for elevenes egenvurdering og bevissthet om hva de har lært.

I det videre arbeidet vil Nordlandsforskning se på hvordan lærere forstår, fortolker og omsetter i praksis læreplanenes mål og intensjoner for fagene naturfag, norsk og samfunnsfag.

